

KD-148

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

October / November – 2017

Sanskrit : Paper-CE-303

(First Subsidiary)

(रघुवंशम्-१४, व्याकरणम्)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- सूचना : (१) अधोलिखित प्रश्नोना गुण सरुषा छे.
(२) अधोलिखित प्रश्नो लखवा इरुषिधात छे.

१ (अ) गमे ते ऋषि श्लोकोनी अनुवाड करे :

८

- (१) भर्तुः प्राणाशादथ शोचनीयं दशाऽन्तरं तत्र समं प्रयन्ते ।
अपश्यतां दाशरथी जनन्यौ छेदादिकेपघ्नतरोर्ब्रतत्यौ ॥
- (२) सरित्सुमुद्रान सरसीश्च गत्वा रक्षः कपीन्द्रैरुपपादितानि ।
तस्यापतन् मूर्ध्नि जलानि जिष्णोर्विन्ध्यस्य मेघप्रभवा इवापः ॥
- (३) अथाभिषेकं रघुवंशकेतोः प्रारब्धमा नन्दजलैर्जनन्योः ।
निर्वर्तयामासुरमात्यवृधास्तीर्थाहृतैः काश्चनकुम्भतोयैः ॥
- (४) स पौरकार्याणि समीक्ष्य काले रेमे विदेहाधिपतेर्दुहित्रा ।
उपस्थितश्चारु वपुस्तदीयं कृत्वोपभोगोत्सुकयेव लक्ष्या ॥
- (५) रक्षीवधान्तो न च मे प्रयासो व्यर्थः स वैरप्रतिमोचनाय ।
अमर्षणः शोणितकाङ्क्षया किं पदा स्रसन्तं दशानि ॥
- (६) जुगूहः तस्याः पथि लक्ष्मणो यत्सव्येतरेण स्फुरता तदक्षणा ।
आख्यातमस्यै गुरु भावि दुःखमत्यन्तलुप्तप्रियदर्शनेन ॥

(બ) ગમે તે બે સંદર્ભ આપી સમજાવો : ૫

- (૧) અપીક્ષિતં ક્ષત્રકુલાક્ષનાનાં ન વીરશૂશબ્દમકામયેતામ્ ।
- (૨) ધમાર્થ કામેષુ સમાં પ્રપેદે યથા તથૈવાચરજેષુ વૃત્તિમ્ ।
- (૩) ત્યક્ષામિ વૈદેહ સુતાં પુરસ્તાત્ સમુદ્રનેમિં પિતૃરાજ્ઞયેવ ।
- (૪) આજ્ઞા ગુરુણાં હયવિચારણીયા ।

૨ મહાકાવ્યનાં લક્ષણો જણાવી રઘુવંશનું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

૨ કાલિદાસના જીવન અને સમય વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપો. ૧૪

૩ 'સીતાત્યાગઃ' વિસ્તૃત સમીક્ષા કરો. ૧૪

અથવા

૩ રઘુવંશના ચૌદમા સર્ગને આધારે રામનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪

૪ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪

- (૧) કાલિદાસનું પ્રકૃતિ નિરૂપણ
- (૨) ઉપમા કાલિદાસસ્ય
- (૩) સીતા દોહદ
- (૪) કાલિદાસનાં કાવ્યો

૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો : ૧૪

- (૧) કાલિદાસનાં કેટલાં નાટકો છે ? ક્યાં ક્યાં ?
- (૨) કાલિદાસનું મૃત્યુ કેવી રીતે થયું હતું ?
- (૩) અભિષેકનું જળ કોણ લાવ્યું હતું ?

- (૪) રઘુવંશના કુલ કેટલા સર્ગ છે ? તમે જે સર્ગનો અભ્યાસ કર્યો તેનું નામ આપો.
- (૫) રઘુવંશનો પ્રારંભ કોની સ્તુતિથી થાય છે ?
- (૬) સીતાજીનો ત્યાગ કરવા કોણ જાય છે ? ક્યારે ?
- (૭) રામના ભાઈઓનાં નામ જણાવો.
- (૮) કાલિદાસ વિશેની પ્રખ્યાત ઉક્તિ જણાવો.
- (૯) જગત્ અને વાચ્ ષષ્ઠી બહુવચનનું રૂપ આપો.
- (૧૦) ચન્દ્રમસા રૂપ ઓળખાવો.
- (૧૧) અસ્મદ્ અને યુસ્મદ્નું તૃતીયા એકવચનનું રૂપ આપો.
- (૧૨) કિમ્ (પું) ષષ્ઠી એકવચનનું રૂપ આપો.
-